

Verslag internetconsultatie Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur

1 Inleiding

De Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur is tot stand gekomen na consultatie van relevante organisaties. Van 20 december 2019 tot en met 9 januari 2020 heeft de internetconsultatie en de formele advisering op de ontwerpregeling plaatsgevonden. De voor de consultatie relevante stukken zijn door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bekendgemaakt op www.internetconsultatie.nl/spoedaanpakstikstofbouwinfrastructuur. Eenieder heeft via internetconsultatie de gelegenheid gekregen om op de consultatieversie van de regeling te reageren. Op 10 december 2019 is een informatiesessie georganiseerd met onder meer provincies, gemeenten, bedrijfsleven, bestuurlijke koepelorganisaties en belangenorganisaties. Daarbij zijn het ontwerp van de regeling en het stikstofregistratiesysteem toegelicht en was er gelegenheid tot het stellen van vragen. Ook zijn onderdelen van een conceptversie van de regeling besproken en is nagegaan of de regels werkbaar en sluitend zijn. Deze sessie leverde veel concrete suggesties op voor verdere verbetering van de regeling. Daar is dan ook dankbaar gebruik van gemaakt.

Over concepten is (formeel) overleg gevoerd met het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW). Ook is het Adviescollege toetsing regeldruk gevraagd om een toets uit te voeren op de consultatieversie van de regeling voor wat betreft de administratieve lasten.

Meer dan 75 organisaties en particulieren hebben gereageerd. Dit betrof een diverse groep van burgers, bedrijven, brancheorganisaties, belangenorganisaties, gemeenten en provincies. Ook IPO, VNG en UvW hebben gereageerd op dit ontwerp.

De consultatieversie van deze regeling is door een deel van de indieners positief ontvangen. Veel reacties zijn kritisch-opbouwend van toon. Dankzij deze reacties zijn onderdelen van de regeling aangepast en nog verder verbeterd. Een relatief groot deel van de reacties ziet overigens niet op de inhoud en strekking van de regeling zelf, maar op achterliggende politiek-bestuurlijke keuzes op het stikstofdossier.

In hoofdstuk 7 van de toelichting bij de Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur is een uitgebreide beschrijving opgenomen van de totstandkoming van deze regeling en de manier waarop met alle reacties is omgegaan. De inhoud van deze paragraaf is hieronder weergegeven.

In paragraaf 2 worden de belangrijkste consultatiereacties per thema samengevat, met telkens in cursieve tekst een reactie daarop. Naast de hier vermelde consultatiereacties zijn ook kleinere en meer technische opmerkingen verwerkt. Ook hebben veel consultatiereacties aanleiding gegeven tot verbeteringen, aanvullingen of verheldering van de toelichting. De Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur is op 23 maart 2020 gepubliceerd in de Staatscourant.¹

2 Reacties per thema

2.1 Duur van de regeling

Verschillende insprekers vragen zich af of het stikstofregistratiesysteem tijdelijk is. De Nederlandse Melkveehouders Vakbond verwacht dat de Spoedwet aanpak stikstof een tijdelijk karakter heeft, maar ziet dat een einddatum ontbreekt. Een provincie verkeert in de veronderstelling dat de regeling is ingesteld voor een jaar en vraagt zich af wat er na dat jaar gaat gebeuren.

De Spoedwet en deze regeling kennen geen einddatum. Dat geldt evenzeer voor het stikstofregistratiesysteem: ook dat systeem kan, als dat politiek-bestuurlijk wenselijk is en nadat de Regeling natuurbescherming (Rnb) daartoe is aangepast, ook voor de verbetering van natuur en ook voor andere maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld van andere sectoren) in combinatie met maatregelen worden ingezet. Het stikstofregistratiesysteem zoals dat nu wordt opgenomen in paragraaf 2.1.2 Rnb, is bedoeld voor het herstel van natuur in combinatie met de maatschappelijke opgave tot het vlottrekken van de woningbouw en van een beperkt aantal MIRT-

¹ Stct. 2020, 15825.

projecten. Zoals in de Nationale Woonagenda 2018-2022 staat is de opgave van woningbouw gesteld op ongeveer 75.000 woningen per jaar, uitgaande van de woningbouwopgave tot 2025.² Het eerste pakket met maatregelen zoals aangekondigd in de brief van 13 november 2019, moet ruimte gaan bieden aan ongeveer 75.000 woningen en zeven MIRT-projecten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4 van de toelichting.

2.2 Beslistermijnen

Bouwend Nederland wijst op het belang voor de praktijk van spoedige besluitvorming door provincies voor aanvragen op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Zij geven aan dat provincies in de praktijk nu vrijwel standaard een termijn van 6 maanden hanteren voor een aanvraag voor een vergunning op grond van de Wnb door afdeling 3.4 Awb van toepassing te verklaren. Wat Bouwend Nederland betreft moet zo expliciet mogelijk zijn dat niet kan worden afgeweken van de termijn van 13 weken.

Onderkend wordt dat spoedige besluitvorming over de aanvraag van vergunningen voor activiteiten voor de praktijk van zeer groot belang is. Tegelijkertijd hebben de provincies tijd nodig voor het zorgvuldig kunnen voorbereiden van besluitvormingsprocedures. Zie ook de toelichting bij de artikelen 2.5, 2.6 en 2.7 van de regeling onder 'Reservering of toedeling voor een woningbouwproject'.

Dat betekent overigens niet dat in alle gevallen deze maximale afhandelingstermijnen ook daadwerkelijk nodig zijn. De provincies hebben de intentie uitgesproken om vergunningprocedures waar mogelijk te versnellen en zo kort mogelijk te houden, zowel bij de procedure voor de beslissing over het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen in het kader van een omgevingsvergunning voor bijvoorbeeld bouwen, als bij de procedure voor de Wnb-vergunning.

Overigens is met de Spoedwet aanpak Stikstof de vergunningplicht voor 'andere handelingen' komen te vervallen, waar voor een aantal tot voor kort wel vergunningplichtige handelingen geen Natura 2000-vergunningplicht meer geldt.

2.3 Afbakening woningbouw en tracébesluiten / Toepassingsbereik regeling en stikstofregistratiesysteem

Er zijn van verschillende insprekers vragen gekomen over de reikwijdte van het stikstofregistratiesysteem. Zo wordt gevraagd of het aantal van 75.000 woningen een maximum per jaar betreft of dat een minimumaantal bedoeld is en of er ook een register wordt bijgehouden van het aantal vergunde woningen en door wie. Ook is nog niet duidelijk of hieronder ook recreatiewoningen en woningen door groepen zoals zorgwoningen vallen. Een aantal insprekers (waaronder Bouwend Nederland en een gemeente) benadrukt dat met de huidige reikwijdte belangrijke categorieën bouwprojecten nu buiten de boot vallen. Bouwend Nederland wijst erop dat bij het bouwen van een nieuwe woonwijk ook scholen, winkelvoorzieningen of een gezondheidscentrum nodig zijn. Ook geeft men aan dat de nieuwe wijk extra verkeer kan veroorzaken, met extra druk op buiten de wijk gelegen infrastructuur. Ook die zou met dit systeem moeten kunnen worden aangepakt. Men pleit ervoor de focus te leggen op de realisatie van hoogwaardige woon-, werk- en leefomgevingen en daarom utiliteitsbouw en overige infrastructuur toe te voegen aan het registratiesysteem. Andere insprekers vragen of het begrip 'woningen' bijvoorbeeld ook gemengde functies zoals een appartementencomplex inclusief niet voor bewoning bestemde ruimtes omvat. Een gemeente wijst erop dat woningbouw in de binnenstad vaak wordt voorzien van een levendige plint (horeca, detailhandel, maatschappelijke voorzieningen), waardoor het niet 100% een woongebouw is. Zij verzoekt om de mogelijkheden daarvoor niet uit te sluiten.

Vewin vraagt om de nutsvoorzieningen bij tracébesluiten onder het stikstofregistratiesysteem te laten vallen, evenals de voorzieningen die nodig zijn als de huidige productie-, zuiverings- en distributie-capaciteit en/of onttrekkingsvergunning van het drinkwaterbedrijf niet genoeg zijn voor een extra nieuwbouwwijk. Gasunie pleit ervoor om in het stikstofregistratiesysteem ook rekening te houden met het verleggen van aardgastransportleidingen, nu dit, als gevolg van onder andere graaf- en hijswerkzaamheden, gebruik van lasgeneratoren etc. een tijdelijke toename van de stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied veroorzaakt.

² Kamerstukken II 2017/18, 32 847, nr. 365.

Een aantal adviesorganisaties vindt het begrip nutsvoorzieningen te beperkt. Men stelt voor, met het oog op het mogelijk maken van bijvoorbeeld scholen, om daaraan maatschappelijke voorzieningen toe te voegen. Verder zien zij graag vermeld dat het bij samenhangende nutsvoorzieningen, waterhuishoudkundige maatregelen en infrastructuur ook kan gaan om sloop, grondophoging, bouwrijp maken en herinrichting openbare ruimte.

Cascade (vereniging van zand- en grindproducenten) pleit ervoor om in het stikstofregistratiesysteem ook ruimte te bieden voor de winning van primaire grondstoffen (oppervlaktedelfstoffen).

Een aantal provincies vraagt wat er gebeurt als in een provincie 'stikstofruimte' niet benut wordt voor de gestelde doelen (woningbouw en de zeven MIRT-projecten): kan deze ruimte voor andere doelen worden ingezet? Ook andere insprekers vragen om toekenning van stikstofruimte aan andere doelen dan die waarvoor de regeling nu wordt opgesteld, namelijk woningbouw en een beperkt aantal MIRT-projecten. Een gemeente en een havenbedrijf zijn van mening dat de onder het PAS aangewezen prioritaire projecten (segment 1) uitgangspunt zouden moeten zijn voor de projecten en ontwikkelingen die in aanmerking komen voor eerst vrijkomende ontwikkelingsruimte, of dat deze in ieder geval in de volgende fase moeten worden meegenomen. Een aantal havenbedrijven vraagt aandacht voor het mogelijk maken van economische ontwikkelingen in het haven- en industriegebied, waaronder projecten gericht op de energietransitie en de verdere vergroening van de (haven)industrie. Zij zijn van mening dat dit saldo gebruikt moet kunnen worden voor prioriteiten die in het kader van de nationale omgevingsvisie zijn gesteld, waaronder projecten die bijdragen aan de klimaatopgave. Ook onder meer de Vewin, NOGEPa (Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie), de Metaalunie en de Club van Elf/ Nederlands grootste dagattracties, verzoeken om maatregelen te treffen, zodat vergunningverlening ook voor deze sectoren weer op gang kan komen.

Het Landbouwcollectief, Stichting Stikstof Claim, de Nederlandse Melkveehouders Vakbond en een aantal andere individuele insprekers wijzen erop dat de effecten van de veevoermaatregelen ten goede zouden moeten komen aan de agrarische sector en verwijzen daarbij naar de voorstellen van het Landbouwcollectief. Een gemeente pleit voor inzet van 'winsten' in stikstof dicht bij de plekken waar deze ontstaan.

Een aantal insprekers, waaronder MOB en Vereniging Leefmilieu, is van mening dat de regeling beperkt zou moeten worden tot woningbouw en vinden het niet wenselijk om depositieruimte voor tracébesluiten te reserveren, gelet op de lange tijd van vijf tot tien jaar tussen het tracébesluit en de uitvoering.

VNG merkt op dat de regeling de toedelingsbesluiten beperkt tot vergunningen. Ook verschillende andere partijen (waaronder Bouwend Nederland, een gemeenten en een aantal adviesbureaus) vragen aandacht voor het feit dat de regeling niet ook open is gesteld voor plannen, zoals bestemmingsplannen/uitbreidingsplannen.

Het kabinet heeft besloten dat depositieruimte die uit de drie in november genomen maatregelen (snelheidsverlaging, veevoermaatregelen en warme sanering van de varkenshouderij) voor ten minste 30% ten goede komt aan vermindering van depositie ten dienste van natuurkwaliteit en 70% beschikbaar is voor specifiek genoemde ontwikkelingen.

Daarbij gaat het om het op gang brengen van woningbouw en zeven MIRT-projecten (zie ook de brief van 13 november 2019).

Daarbij gaat het om ongeveer 75.000 woningen. In de regeling is het aantal overigens niet meer opgenomen. Dat betekent niet dat andere sectoren geen problemen ondervinden.

Met het eerste pakket aan maatregelen is ervoor gekozen om de effecten daarvan die beschikbaar zijn voor ontwikkelingen, op dit moment in te zetten voor aanvragen van Natura 2000-vergunningen en omgevingsvergunningen voor de Natura 2000-toestemming en de toestemming voor tracébesluiten. En dus niet voor bestemmingsplannen. Veel van de bestemmingsplannen zijn globaal van aard. Uitbreiding van de regeling nu naar de bestemmingsplannen zou betekenen dat voor de ontwikkelingen veel depositieruimte nodig is, die niet kan worden ingezet voor aanvragen van vergunningen en toestemmingen van concrete projecten. Bovendien is niet voor elk bestemmingsplan helder of de ontwikkeling op korte termijn zal worden gerealiseerd. Gezien het

doel van de regeling om de woningbouw op korte termijn op gang te brengen is er daarom voor gekozen om in de regeling op dit moment de toedelingsbesluiten te beperken tot de Natura 2000-vergunningen, de bedoelde omgevingsvergunningen en tracébesluiten.

Zoals ook is vermeld in eerdergenoemde brief en in de toelichting vormen de maatregelen voor woningbouw en infrastructuur het eerste pakket aan (bron)maatregelen waaraan het kabinet werkt. Wat betreft woningbouw is daarbij in de regeling nu ook opgenomen dat andere voorzieningen die samenhangen met het woningbouwproject en noodzakelijk zijn voor het woon- en leefklimaat vallen binnen een woningbouwproject. Het gaat daarbij uitsluitend om voorzieningen die noodzakelijk zijn om te zorgen dat het woningbouwplan wordt gerealiseerd. Mede naar aanleiding van de reacties zijn artikel 2.2, onder a, en de toelichting bij die bepaling aangepast.

Het kabinet spant zich tot het uiterste in om samen met de provincies en de maatschappelijke partners tot een breder pakket aan maatregelen te komen dat nodig is om ruimte en perspectief te bieden voor de aanpakken voor de problematiek in andere sectoren en tegelijk tot verdere verbetering van natuur te komen. Samen maken provincies, gemeenten en Rijk in de gebiedsgerichte aanpak momenteel dan ook afspraken over juridisch geborgde maatregelen ten behoeve van natuurherstel, het aanwenden van eventueel resterende depositieruimte en het weer op gang brengen van ontwikkelingen. Dat proces is inmiddels gestart. Het stikstofregistratiesysteem vormt op zich geen belemmering om vervolgstappen te zetten, bijvoorbeeld voor de verbreding naar andere sectoren of naar plannen zoals bestemmingsplannen. Deze uitbreidingsmodules zullen steeds moeten bestaan uit combinaties van juridisch geborgde bronmaatregel(en) (voor natuurherstel en deels voor ruimte voor depositieruimte) en doelen waar deze depositieruimte voor bestemd is.

In de toekomst kan er aldus voor worden gekozen om de regeling op dit punt uit te breiden.

De gezamenlijke natuur- en milieuorganisaties – Greenpeace, LandschappenNL, Milieudefensie, de Natuur en Milieufederaties, Natuur en Milieu, SoortenNL, Vogelbescherming Nederland, het Wereld Natuur Fonds en Natuurmonumenten – (hierna: de gezamenlijke natuur- en milieuorganisaties) vragen nog wat de term 'woondeal' inhoudt.

Bij woondeals gaat het om afspraken tussen de Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties en regio's waar de druk op de woningmarkt groot is: de Metropoolregio Amsterdam, de Metro-poolregio Utrecht, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, de regio Eindhoven en gemeente Groningen en de regio Arnhem/Nijmegen. In de woondeals staan voor de kortere termijn afspraken over locaties waar woningbouw versneld van de grond kan komen. Voor de langere termijn gaat het om het zeker stellen van voldoende plancapaciteit. In de woondeals zijn onder meer afspraken gemaakt over de aanpak van knelpunten bij de versnelling van de woningbouw, inclusief een aantal concrete versnellingslocaties die substantieel bijdragen aan de regionale bouwopgave. Ook bevatten de woondeals afspraken over de regionale behoefte aan plancapaciteit en over maatregelen gericht op de aanpak van de gevolgen van de krapte, zoals verbeterde handhaving. Naar aanleiding van deze vraag van de gezamenlijke natuur- en milieuorganisaties is in de regeling (artikel 2.8, derde lid, onderdeel a) de verwijzing naar de woondeals vervangen door een verwijzing naar bijlage 1 Rnb, waarin de betrokken gemeenten worden opgesomd.

2.4 Prioritering

Verschillende insprekers (waaronder IPO, VNG en Bouwend Nederland) hebben vragen gesteld over de voorgestelde wijze van prioritering tussen woningbouwprojecten. IPO stelt vragen bij de uitvoerbaarheid van de voorgestelde regeling op dit punt. VNG geeft aan dat het criterium 'de verhouding in het project tussen de het aantal te realiseren woningen ten opzichte van de benodigde depositieruimte' moeilijk uitvoerbaar lijkt. Bouwend Nederland voegt hieraan toe dat er daarbij spanning is tussen kwantitatieve en kwalitatieve elementen die beide onderdeel zijn van woningbouwopgaven.

Een tweetal insprekers vraagt zich af of de termijn van zes weken wel gaat werken: zij verwachten dat de prioritering voor woningbouw zoals die is opgenomen in consultatieversie erg lastig gaat worden als er meerdere provincies dezelfde ruimte willen toedelen aan projecten in hun eigen provincie. Voorgesteld wordt om de termijn te wijzigen in drie maanden.

In de regeling is – anders dan in de consultatieversie – als uitgangspunt genomen dat gedeputeerde staten beslissen over de reservering van depositieruimte voor dergelijke projecten op volgorde van binnenkomst van de aanvragen voor een Natura 2000-vergunning of omgevingsvergunning. Alleen in de eerste zes weken na inwerkingtreding van de regeling geldt een voorrangregeling voor specifieke categorieën woningbouwprojecten, te weten woningbouwprojecten die zijn gelegen binnen een regio met een bovengemiddeld woningtekort en woningbouwprojecten voor de bouw van minimaal 100 woningen.

Ook zijn er vragen over de wijze van prioritering tussen woningbouw enerzijds en MIRT-projecten anderzijds. VNG, enkele gemeenten en NEPROM vragen of het de bedoeling is dat MIRT-projecten in de prioritering 'voor gaan' op woningbouw. Een gemeente wijst hierbij ook op de motie-Moorlag.³ IPO, VNG en een gemeente vragen wat wordt bedoeld met 'overleg' in het kader van de verdeling van schaarse ruimte.

De regeling biedt de mogelijkheid voor woningbouwprojecten en zeven MIRT-projecten om met gebruikmaking van stikstofregistratiesysteem vergunningverlening en toestemming weer vlot te trekken. Artikel 2.9 regelt ter uitvoering van de motie-Moorlag de mogelijkheid tot reservering en toedeling van depositieruimte voor MIRT-projecten. Met het oog op de ruimte die vrijkomt bij de snelheidsverlaging zal voorafgaand aan dergelijke reservering of toedeling overleg moeten plaatsvinden tussen de verschillende betrokken bestuursorganen, om te kunnen constateren of er spanning optreedt tussen projecten. De beschikbare depositieruimte zal niet in alle gevallen voldoende zijn voor de woningbouwprojecten en de zeven MIRT-projecten. Daarom zal, in geval het tracébesluit en een of meer woningbouwprojecten aanspraak maken op dezelfde depositieruimte en daardoor spanning tussen woningbouw en MIRT optreedt, in het (bestuurlijk) overleg moeten worden bezien of er alternatieve oplossingen zijn en moet besluitvorming plaatsvinden over de toedeling van beschikbare ruimte. Indachtig de eerdergenoemde motie-Moorlag moet bij de beslissing over de reservering van depositieruimte voor een MIRT-project het belang en de beoogde voorrang van de woningbouw uitdrukkelijk worden meegewogen wanneer daarvoor depositieruimte moet worden gereserveerd, die beschikbaar is gekomen door de verlaging van de maximumsnelheid op snelwegen. Naar aanleiding van dat bestuurlijk overleg wordt vervolgens de toedeling van de ruimte geregeld. Bij de toedeling van depositieruimte worden bestaande bevoegdheden gerespecteerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 2.9.

2.5 Emissiereductieplan

Verschillende insprekers gaan in op het in de consultatieversie vermelde emissiereductieplan. Een aantal insprekers (waaronder VNG, Bouwend Nederland, Metaalunie, een provincie en een gemeente) wijst er bijvoorbeeld op dat een dergelijk plan vormvrij is en vraagt welke aspecten in een dergelijke plan moeten worden opgenomen. Ook wordt gesteld dat, nadat de vergunning is verleend en nadat is begonnen met realisatie, geen aanvullende eisen mogen worden gesteld. Ook het Adviescollege toetsing regeldruk constateert dat een vormvrij emissiereductieplan kan leiden tot onduidelijkheid bij de indieners over wanneer een plan goed genoeg is voor vergunningverlening. Het Adviescollege adviseert om duidelijk te maken aan welke criteria een emissiereductieplan inhoudelijk moet voldoen.

Mede naar aanleiding van deze reacties is het emissiereductieplan niet meer in de regeling opgenomen.

2.6 Bronmaatregelen

MOB en de Vereniging Leefmilieu vragen zich af waarom is gekozen voor het beschikbaar stellen van een percentage van 70% van de 'ontwikkelingsruimte'. Zij wijzen erop dat dit onder het PAS 50% was. Het is NEPROM en Bouwend Nederland niet duidelijk welke vrijheid het bevoegd gezag heeft om met de verdeling om te gaan of binnen welke kaders het zijn afweging mag/moet maken.

In de brief van 13 november 2019 heeft het kabinet aangegeven dat de gerealiseerde depositieverlaging die ten goede komt aan de versterking van de natuur minimaal 30% bedraagt. Met het eerste pakket aan maatregelen wil het kabinet zo spoedig mogelijk de stikstofdepositie

³ Kamerstukken II 2019/20, 35 334, nr. 9.

terugdringen en de natuur verbeteren om zo weer ruimte te bieden voor de realisatie van de benodigde extra woningbouwprojecten en infrastructuurprojecten. In het stikstofregistratiesysteem wordt als gevolg daarvan maximaal 70% van de beschikbare ruimte die als gevolg van de maatregelen is beschikbaar komt ter beschikking voor de vergunningverlening en toestemming voor deze projecten. De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft, in navolging van de brief, als beheerder van het stikstofregistratiesysteem, dan ook bepaald dat deze verdeling door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in het stikstofregistratiesysteem wordt opgenomen. Het kiezen van een andere verdeling door het bevoegd gezag is dan ook niet mogelijk.

Een aantal insprekers (MOB en Vereniging Leefmilieu) is van mening dat met de snelheidsmaatregel niet wordt voldaan aan de geldende voorwaarden om de effecten van die maatregel als mitigerende maatregel aan te merken. Zij zien deze maatregel als een maatregel krachtens artikel 6, eerste lid, Hrl. De Gelderse Natuur en Milieufederatie heeft eenzelfde vraag bij de maatregel die ziet op de warme sanering van varkenshouderijen. Stichting Stikstof Claim is van mening dat artikel 2.5, eerste lid, onder b, van de consultatieversie ('maatregelen die na 1 januari 2020 door decentrale bestuursorganen zijn getroffen en waarvan mededeling is gedaan in de Staatscourant') een vrijbrief geeft om alle door decentrale bestuursorganen te treffen maatregelen in te zetten voor het stikstofregistratiesysteem. Zij geven aan dat die bepaling onbegrensd is en dat er geen voorwaarden aan de maatregelen zijn verbonden. Een gemeente wijst erop dat in artikel 2.5 van de consultatieversie het criterium ontbreekt dat een maatregel daadwerkelijk uitgevoerd moet zijn, voordat de effecten daarvan kunnen worden opgenomen in het stikstofregistratiesysteem. Ook vraagt een aantal insprekers naar de handhaving van de snelheidsmaatregel.

Naar aanleiding van deze reacties is paragraaf 3 van de toelichting op het punt van de beschrijving van de maatregelen aangevuld. In de brief van 13 november heeft het kabinet een drietal maatregelen aangekondigd als eerste pakket aan maatregelen om zo spoedig mogelijk de stikstofdepositie terugdringen en natuur verbeteren om zo weer ruimte te bieden voor de realisatie van de benodigde extra woningbouw en infrastructuurprojecten. De effecten van de maatregel warme sanering maken daarvan onderdeel uit. De gerealiseerde depositieverlaging die ten goede komt aan de versterking van de natuur bedraagt minimaal 30%. Naar aanleiding van de reactie van Stichting Stikstof Claim is in artikel 2.4, derde lid, geregeld dat de voorwaarden van dat lid ook gelden voor een maatregel die op verzoek van een decentraal bestuursorgaan aan de regeling wordt toegevoegd. In reactie op de opmerking van de gemeente wordt erop gewezen dat de in het derde lid gestelde voorwaarden nodig zijn voor het opnemen van het registratiesysteem. Daarbij is nauw aangesloten bij hetgeen daarover in de PAS-uitspraak is opgenomen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.4.

Een aantal gemeenten geeft aan dat overwogen kan of moet worden om decentrale overheden zeggenschap te geven over de effecten van door hen te nemen maatregelen waarmee depositieruimte gecreëerd wordt voor het stikstofregistratiesysteem.

Artikel 2.4, tweede lid, maakt het mogelijk om op lokaal of regionaal niveau aanvullende maatregelen te nemen met als doel de depositieruimte in het systeem uit te breiden. De effecten van deze maatregelen zullen in deze module ten goede komen aan de vergunningverlening en toestemmingverlening van woningbouwprojecten en zeven MIRT-projecten. Zoals ook in de toelichting is vermeld is niet uitgesloten dat dit systeem in de toekomst ook voor andere doelen met bijbehorende maatregelen zal kunnen worden gebruikt.

2.7 Regeldruk

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) constateert dat nut en noodzaak van de regeling voldoende zijn aangetoond. Ook ziet het college geen minder belastende alternatieven voor het stikstofregistratiesysteem, dat als onderdeel van de regeling is opgenomen. ATR constateert dat de gevolgen voor de regeldruk in de toelichting zowel kwalitatief als kwantitatief zijn berekend voor de situatie na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 mei 2019. ATR adviseert om in de toelichting te beschrijven of en zo ja, welke regeldrukgevolgen deze regeling heeft ten opzichte van de situatie van vóór die uitspraak. Het college adviseert verder om de beschrijving van de regeldrukgevolgen als gevolg van de invoering van het emissiereductieplan te beschrijven en een inschatting te maken van het aantal bedrijven dat een dergelijk plan moet opstellen ten behoeve van de vergunningverlening.

Naar aanleiding van het advies van ATR is de paragraaf Regeldruk van de toelichting (nu 6.2) aangevuld. Zoals hiervoor is aangegeven is het emissiereductieplan niet meer in de regeling opgenomen.

2.8 AERIUS

Vanuit een aantal insprekers zijn ook vragen gesteld over het gebruik van het AERIUS. Zo wordt de vraag gesteld of er naast AERIUS Calculator ook gebruik kan worden gemaakt van een andere gelijkwaardige, even betrouwbare rekentool.

Inmiddels is een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar: AERIUS Calculator versie 2019A. Dit rekenmodel is verbeterd ten opzichte van de eerdere versie AERIUS Calculator versie 2019 en wordt in deze regeling verplicht voorgeschreven als rekeninstrument voor de berekening van de door projecten veroorzaakte stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats van Natura 2000-gebieden. In versie 2019A kan ook rekening worden gehouden met gebouwinvloed en uittreedsnelheid. Voor situaties die niet met AERIUS Calculator kunnen worden doorgerekend (maar wel passen binnen het toepassingsbereik van het Nieuw Nationaal Model) is, samen met de release van deze nieuwe versie van AERIUS Calculator, een handreiking ter beschikking gesteld op www.aerius.nl. Daarmee kunnen gebruikers op eenduidige wijze de correctie van gebouw-invloed en uittreedsnelheid nabewerken op de berekende resultaten in de eerdere versie van AERIUS. Deze handreiking is getoetst en goedgekeurd door het RIVM.

Ook wordt gevraagd of het systeem voor iedereen raadpleegbaar is of alleen voor het bevoegd gezag en of iedereen kan zien hoeveel depositieruimte nog beschikbaar is.

AERIUS Calculator is beschikbaar voor een ieder die een Natura 2000-vergunning of omgevingsvergunning, onderdeel natuur wil aanvragen. Een ieder kan in het systeem laten berekenen hoeveel depositieruimte er nodig is het uitvoeren van een project voor het aspect stikstof. Alleen het bevoegd gezag (veelal gedeputeerde staten en in voorkomend geval de Minister van Infrastructuur en Waterstaat) kunnen stikstof reserveren of toedelen en hebben toegang tot AERIUS Register.

Bouwend Nederland vraagt of er ondersteuning voor ondernemers beschikbaar is bij het invullen van Aerijs.

Er is een helpdesk Stikstof en Natura 2000 voor alle vragen rondom AERIUS. Deze helpdesk helpt burgers, agrariërs en ondernemers met het beantwoorden van alle vragen over stikstof, vergunningverlening, AERIUS en Natura 2000. Meer informatie is te vinden op www.bij12.nl.

VNG vraagt of de berekeningen die al eerder zijn gemaakt met andere berekeningssystemen voor bijvoorbeeld ADC-projecten nog valide zijn.

Het kan zijn dat er voor de berekening van depositie ten behoeve van de berekening in AERIUS ook gebruik is gemaakt van aanvullende analyses. AERIUS Calculator versie 2019A is nu voorgeschreven als verplichte tool voor de berekening van depositie. Via overgangsrecht zijn bepaalde aanvragen daarvan uitgezonderd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.1.

Bouwend Nederland vraagt wat er gebeurt als projecten vertraging oplopen. Een provincie en een adviesbureau vragen hoe moet worden om gegaan met projecten die langer dan een kalenderjaar plaatsvinden.

Dit hoeft geen probleem te zijn als de toestemming voor onbepaalde tijd wordt afgegeven. In het eerste jaar van AERIUS Register levert dit ook geen probleem op, omdat bij woningbouw de aanlegfase dominant is qua depositie en het eerste jaar van bestaan van stikstofregistratiesysteem geen gebruiksfase te verwachten is. Als de toestemming voor bepaalde tijd wordt verleend, dan zal in overleg met het bevoegd gezag gekeken moeten worden naar verlenging en/of een aanvullende aanvraag en bijbehorende toestemming. Dit punt zal bij de verdere doorontwikkeling van het model worden meegenomen.

Ook vraagt Bouwend Nederland in hoeverre de emissie tijdens aanleg in Aerijs Calculator wordt gekeken naar de achtergrondwaarden van de afgelopen vier jaar en wijst zij erop dat die achtergrondwaarden ook de (infra)bouw activiteiten omvatten die in de vier jaar hebben

plaatsgevonden. De veronderstelling dat nieuwe activiteiten vanuit AANLEG per definitie een grotere druk per hexagoon zouden opleveren acht men niet correct; immers, dit zit al in de achtergrondwaarden van de afgelopen jaren.

Uitgaande van Nederland als gemiddelde kan dit wellicht opgaan, maar lokaal kan toch sprake zijn van grotere bijdragen. Overigens wordt er bij het beoordelen van een project in AERIUS Calculator niets gedaan met de achtergrondwaarden, AERIUS berekent alleen de depositiebijdrage van de bronnen die de gebruiker in het model heeft toegevoegd.

Neprom vraagt of Aerijs zo kan worden aangepast dat (extra) verkeer wordt toegerekend aan de weg en niet aan het (woning)bouwproject.

Conform de huidige (Europese) regelgeving staan de effecten van het project centraal. Als de effecten van wegverkeer het gevolg zijn van het (woningbouw)project zullen die in dat kader ook moeten worden meegenomen bij de aanvraag van de vergunning en in de effectbeoordeling van dat betreffende project.

Ook wordt door een aantal insprekers erop gewezen dat in AERIUS Calculator de effecten voor wegen worden doorgerekend tot 5 kilometer en dat voor het inboeken van ruimte een andere rekenmethode wordt gebruikt waarmee de effecten op grotere afstanden worden doorgerekend.

Verlaging van de maximum snelheid naar 100 km/uur op rijksnelwegen is een generieke, landelijke maatregel, die daarom landsdekkend wordt doorgerekend. Voor het berekenen van de depositiebijdrage van wegverkeer op snelwegen en provinciale wegen, door individuele projecten hanteert AERIUS Calculator Standaardrekenmethode 2 uit de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

Bijdragen van wegverkeer zijn op enkele kilometers van de weg niet betekenisvol te herleiden tot een individueel project. Door uit te gaan van een maximale rekenafstand van 5 km bij de doorrekening van individuele projecten, wordt hieraan in AERIUS Calculator invulling gegeven. De totale depositie vanuit wegverkeer wordt periodiek in beeld gebracht door het RIVM. Daarvoor wordt ook landsdekkend gerekend. Dat is mogelijk omdat de bijdragen dan niet herleidbaar hoeven te zijn tot een specifiek project of specifieke activiteit.

Stichting Stikstof Claim heeft bezwaren tegen het gebruik van AERIUS onder verwijzing naar de onzekerheidsmarges van het model en de verhouding tussen de modelmatige benadering en meten. Ook de Nederlandse Melkveehouders Vakbond heeft vragen hierover. Zij vragen aanvullend welke stikstofbronnen er in het systeem worden opgenomen.

AERIUS Calculator werkt met kleinere onzekerheidsmarges, omdat het hier niet gaat om absolute depositie, maar er een verschil op basis van individuele projectgegevens bepaald wordt. Dit levert minder grote onzekerheidsmarges op dan bij absolute depositieberekeningen. AERIUS werkt als model en modelberekeningen, die middels een aantal meetreferenties gecalibreerd worden. De uitkomsten van het model worden dus gecontroleerd op een aantal referentiepunten middels daadwerkelijke metingen. Deze aanpak wordt met regelmaat extern gezien op kwaliteit. Ook de Commissie Meten en Weten zal mogelijk komen met aanbevelingen die de kwaliteit van de uitkomsten kan verbeteren. De bronnen die effecten genereren waarmee natuurherstel plaatsvindt en depositieruimte wordt gecreëerd zijn de snelheidsverlaging, de veevoermaatregel en de saneringsmaatregel voor varkenshouderijen. De snelheidsmaatregel wordt als eerste maatregel in het systeem opgenomen.

Er wordt voorzien in transparantie van de onderliggende gegevens van het op AERIUS gebaseerde stikstofregistratiesysteem, vanuit zowel RIVM als middels een publiek beschikbare onderbouwing.

Een vraag van RHO adviseurs is of de depositieruimte niet kan worden uitgedrukt in kilo's per jaar, net als de kritische depositiewaarde, in plaats van in mol per hectare per jaar.

Er is gekozen voor het handhaven van de huidige eenheden. Middels een vaste omrekeningsmethode kunnen beide eenheden met elkaar worden vergeleken.

Gelderse Natuur en Milieufederatie geeft aan dat ten aanzien van de bronmaatregelen duidelijk moet zijn wat men hanteert als peildata, op welke wijze wordt gemonitord en wat de momenten van invoering van gegevens zijn.

Afhankelijk van de aard van de maatregel zal een peildatum gekozen worden die zo dicht mogelijk bij het moment van inwerkingtreding van de maatregel ligt. Het AERIUS-model wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de meest recente emissiefactoren en wordt gekalibreerd aan de hand van meetgegevens in het veld. Daarmee wordt een goed beeld gegeven van de deposities in het gepasseerde jaar. Op basis daarvan kan ook een trend worden afgeleid over de afgelopen jaren.